

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2008. év január 29. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az állatkinzás vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű és II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Kaposvári Városi Bíróság 14.B.205/2006/8. számú ítéletét, illetőleg a Somogy Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 2.Bf.308/2006/7. számú végzését - az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében - hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye; s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Kaposvári Városi Bíróság a 2006. április 25. napján kihirdetett 14.B.205/2006/8. számú ítéletével hatályon kívül helyezte a Barcsi Városi Bíróság 2004. október 14. napján jogerős 1.B.132/2004/2. számú határozatának az I. rendű terhelt próbára bocsátását kimondó rendelkezését, e terhelt próbára bocsátását megszüntette; és bűnösnek mondta ki az I. rendű terheltet 2 rb. társtettesként elkövetett állatkínzás vétségében, a II. rendű terheltet pedig társtettesként elkövetett állatkínzás vétségében.

Ezért az I. rendű terheltet, halmazati büntetésül 8 hónapi - végrehajtásában 1 évi próbaidőre felfüggesztett - fogházbüntetésre; a II. rendű terheltet, mint visszaesőt 5 hónapi börtönbüntetésre és a közügyektől 1 évi eltiltásra ítélte.

Egyben elrendelte a II. rendű terhelttel szemben a Barcsi Városi Bíróság 1.B.132/2004/2. számú ítéletével kiszabott - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - 8 hónapi börtönbüntetés végrehajtását.

Védelmi fellebbezések alapján eljárva a Somogy Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2006. július 13. napján meghozott 2.Bf.308/2006/7. számú végzésével az elsőfokú határozatot - mindkét terhelt tekintetében - helybenhagyta.

Az elsőfokú ítélettel megállapított - és a másodfokú bíróság által helyesbített - tényállás, felülvizsgálati indítvánnyal érintett részének lényege a következő.

Az I. rendű terheltet korábban a Barcsi Városi Bíróság a 2004. október 14. napján jogerős 1.B.132/2004/2. számú határozatával társtettesként elkövetett állatkínzás vétsége miatt 2 évre próbára bocsátotta.

A II. rendű terheltet

- a Barcsi Városi Bíróság a B.202/1999/3. számú - a Somogy Megyei Bíróság 1.Bf.128/2000/5. számú határozata folytán - 2000. március 29. napján jogerős ítéletével lőfegyverrel visszaélés és többrendbeli lopás büntette miatt 1 év 10 hónapi szabadságvesztésre ítélte, amit 2002. szeptember 16. napján kitöltött;
- a Barcsi Városi Bíróság a 2004. október 14. napján jogerős 1.B.132/2004/2. számú határozatával társtettesként elkövetett állatkínzás vétsége miatt 8 hónapi - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte.

A tényállás I. pontja:

2005. augusztus 26. napján este az I. és a II. rendű terhelt a H. C. Kft. sértett által bérelt tavakhoz ment azért, hogy engedély nélkül, eresztő hálóval halászva, halat tulajdonítsanak el.

A terheltek a mederbe rögzítettek 1 db 90 m hosszú, 6,5 cm szembőségű és 1 db 25 m hosszú, 5 cm szembőségű eresztő hálót; s azokkal 2 db busát, 1 db tükörpontyot és 1 db amurt fogtak ki, amit betettek az értük helyszínre érkező személy által vezetett személygépkocsi csomagtartójába. 22 óra 40 perckor Barcs és Szulok között történt közúti ellenőrzés során a rendőrök a terheltek cselekményét felfedték.

A terheltek által használt eresztő hálók nem a halászatban használatos terelőeszközök, hanem halcsapdák, felső élükön minimális parafával, alsó élükön jelképes mennyiségű ólommal. Emiatt vízbe helyezve lebeg. Az ilyen hálónak nekiúszó hal nem érzékel akadályt, átjutással próbálkozik, eközben a nagy szembőség miatt fennakad, beszorul, a hálóba gabalyodik, az a

kopoltyúfedelére tekeredik, amitől megfullad, vagy olyan súlyos hámsérülést szenved, hogy az esetleges szabadulásakor is elpusztul.

A halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény 23. § (1) bekezdése szerint tilos a hal fogásához minden olyan fogási eszköz, illetve mód alkalmazása, amely a halállományt és az élőhelyét károsíthatja.

A terheltek tudták, hogy az általuk használt eresztő háló a tó halállományát károsíthatja.

A bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős, az irányadó tényálláshoz tartozó, de ítéletszerkesztésből adódóan az indokolás más részében lévő ténymegállapítás.

elsőfokú ítélet 7. oldal 6. bekezdése:

A lefoglalt 1 db ponty, 1 db amur és 2 db busa hal élt, rajtuk külsérelmi nyomok, hosszanti sebek voltak, a pikkely hiányzott.

elsőfokú ítélet 8. oldal 1. bekezdése:

Az eresztőháló 1-2 órai használata során már károsító hatást képes kifejteni, mivel nyáron a víz meleg, a halak oxigénigénye nagy, így - fennakadásuk esetén - megfulladásuk is gyorsabban bekövetkezhet.

Az eljáró bíróság jogi értékelése szerint a terheltek társtettesként elkövették a Btk. 266/B. § (2) bekezdésébe ütköző állatkínzás vétségét.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. és a II. rendű terhelt védője terjesztett elő - a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontját megjelölve - felülvizsgálati indítványt, a tényállás I.

pontja alatti cselekmény kapcsán, mindkét terhelt felmentése érdekében.

Az indítvány szerint a terheltek cselekménye nem bűncselekmény, mert

- egyrészt az 1997. évi XLI. törvény 23. § (3) bekezdése szerinti halfogási eszközökre, illetve módokra fennálló tilalom csak a folyóvízen való halászatra vonatkozik, a terheltek viszont tavon halásztak, ami az 1995. évi LVII. törvény értelmében állóvíz, így az adott eresztőháló használata megengedett volt;
- másrészt az 1998. évi XXVIII. törvény alapján nem minősül az állat bántalmazásának, kínzásának a halászat, ha az megengedett eszközzel vagy módon történik.
- • Ehhez képest pedig - az indítvány szerint - a terheltek magatartása nem valósított meg bűncselekményt.

A Legfőbb Ügyészség BF.963/2007. számú írásbeli nyilatkozatában - és az ügyész a nyilvános ülésen is - a felülvizsgálati indítványt - mindkét terhelt vonatkozásában - részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta, és a megtámadott határozat hatályban tartását indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a védő felszólalásában az indítványban foglaltakat fenntartotta. Egyben kiegészítette azzal, hogy az alapügyben több, felülvizsgálat tárgyát képező eljárási szabálysértés történt.

Az eljárási bíróság ugyanis nem tett eleget indokolási kötelezettségének, amikor - a szakértő véleményével szemben - nem fogadta el az elkövetés eszközének megengedett használatát igazoló tanú vallomását. Nem vette figyelembe, hogy a cselekmény kapcsán csak az egyik terhelt ellen indult szabálysértési eljárás. A háló

használatából eredő károsító hatás bekövetkezésének időbeliségére vonatkozó szakértői állásponthoz képest nem tisztázta a terheltek magatartását. Továbbá kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nyilvános ülésén a terheltek védője nem volt jelen.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. §-a (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. Ez azt jelenti, hogy nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének vitatására.

Előzetesen - a nyilvános ülésen a felülvizsgálati indítvány kiegészítéseként elhangzott kifogások kapcsán - a Legfelsőbb Bíróság a következőkre mutat rá.

A Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja, illetve 373. § (1) bekezdés III. pontjának a) alpontja alapján valóban feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés az, ha az eljáró bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. Jelen esetben azonban erről nincs szó.

E körben a védő kifogásai ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértését sérelmezik, ami felülvizsgálat során - tekintettel a Be. 423. §-a (1) bekezdésének előírására - nyilvánvalóan csak arra vonatkozhat, ha a megtámadott határozat

(tényállási részen kívüli) indokolásából nem állapítható meg, nem ellenőrizhető, hogy az eljáró bíróság milyen bizonyítékokra alapította a tényállást, illetve döntését.

Jelen ügyben azonban az elsőfokú ítélet indokolása - az egyéb bizonyítékok mellett - kétségtelenül számba veszi H. F. tanú vallomását (7. oldal 3. bekezdés), valamint P. T. igazságügyi halászati szakértő véleményét (7. oldal 7. bekezdés, 8. oldal). Ezen túlmenően viszont a bizonyítékok mikénti, a védelem álláspontjával esetlegesen ellentétes értékelése, illetve annak kérdésessé tétele már felülvizsgálat tárgyát nem képezheti.

Az alapügyben elbírált cselekmény kapcsán indult szabálysértési ügyre vonatkozó kifogás pedig figyelmen kívül hagyja, hogy - az iratokból kitűnően - a Barcsi Városi Bíróság az 1.Sz.255./2005/4. számú, 2006. január 16. napján meghozott és jogerős végzésével jelen ügy I. rendű terheltjét tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt sújtotta 40.000 Ft pénzbírsággal. Ehhez képest a szabálysértési és a büntetőügynek csupán annyi a kapcsolata, hogy a szabálysértés megállapítása azon halak eltulajdonítása miatt történt, melyeket utóbb, az állatkínzás vétsége miatt indult büntetőeljárás során lefoglaltak.

Következésképpen más-más elkövetési magatartás miatt, két önálló felelősség megállapításáról van szó. A Be. 10. §-a alapján pedig abban a kérdésben, hogy a terhelt követett-e el és milyen bűncselekményt, a bíróságot nem köti a szabálysértési eljárásban hozott határozat, illetőleg az abban megállapított tényállás.

Kétségtelen, hogy az alapügyben a másodfokú bíróság a helybenhagyó határozatot 2006. július 13. napján - a védő és a terhelt távollétében - tartott nyilvános ülésen hozta meg. A nyilvános ülésre a Be. 361. § (3) bekezdése alapján a terheltet idézni, a (4)

bekezdés alapján pedig, ha a védelem nem kötelező, akkor a védőt értesíteni kell. A Be. 362. § (1) bekezdése alapján a nyilvános ülést a szabályszerűen megidézett terhelt távollétében is meg lehet tartani, s ha annak eredményeként megállapítható, hogy a meghallgatása nem szükséges, a fellebbezés elbírálható.

A másodfokú bíróság e törvényi rendelkezéseket betartva járt el. A kötelező védelem eseteit a Be. 46. §-a kimerítően felsorolja. Azáltal, hogy a terheltnek meghatalmazott védője van, a védelem nem válik kötelezővé, s az önmagában még nem teszi elengedhetetlenné a védő jelenlétét a másodfokú bíróság nyilvános ülésén. Következésképpen a védő - tartalmát tekintve a Be. 373. § (1) bekezdés II. pontja d) alpontja szerinti eljárási szabálysértésre hivatkozó - kifogása sem alapos.

A Btk. 266/B. § (2) bekezdése alapján állatkínzás vétségét követi el, aki a halászatról szóló törvény által tiltott halfogási eszközzel vagy módon halászik, vagy horgászik.

E törvényi tényállás keretszabály, a halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény (Hht.) tölti ki a tartalmát. A Hht. 23. § (1) bekezdése alapján tilos a hal fogásához minden olyan fogási eszköz, illetve mód alkalmazása, amely a halállományt és élőhelyét károsíthatja.

A Hht. 23. § (2) és (3) bekezdése, valamint 24. §-a ezen általános (bármely eszközre, illetve módra fennálló) tilalom alapján, és nem pedig az alóli kivételként, bizonyos eszközök, módszer használatát, illetve bizonyos eszköz adott helyen való használatát kifejezetten is megtiltja, illetve szabályozza.

Következésképpen jelen ügyben - eltérően az indítvány álláspontjától - a Hht. 23. § (1) bekezdésének van jelentősége; s

ehhez képest mindazon érv közömbös, mely szerint a Hht. 23. § (3) bekezdéséből fakadóan, az elkövetés helye miatt a terheltek magatartására a tilalom nem terjed ki.

A Hht. 23. § (1) bekezdéséből következően a Btk. 266/B. § (2) bekezdése szempontjából annak van jelentősége, hogy egy adott halfogási eszköz, vagy mód alkalmas-e a halállomány, illetve annak élőhelyének károsítására. Amennyiben igen, akkor az ilyen eszköz, mód használata az állatkínzás bűncselekményét megvalósítja. A hal - egyébként jelen ügyben be is következett - tényleges károsodása nem tényállási elem. Az adott bűncselekmény a károsodás veszélyének (a veszélyhelyzetnek) létrehozását és nem pedig bekövetkezését rendeli büntetni.

Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy a terheltek által használt eszköz - részletezett tulajdonsága miatt - alkalmas arra, hogy a halban károsodást okozzon. Az ezt vitató kifogások pedig valójában a bíróság mérlegelését támadják, ami felülvizsgálat során kizárt.

A kifejtettekből következik, hogy a háló használatából eredő károsító hatás bekövetkezésének időbeliségére vonatkozó szakértői megállapítást támadó kifogás sem alapos, mivel nem a károsító hatás bekövetkezését, hanem annak - egy arra alkalmas eszköz használata folytán fennálló - objektív lehetőségét kell vizsgálni. Ezt pedig az eljáró bíróság megtette és annak eredményét tényállásban rögzítette.

Ekként a Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt egyéb olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat -

mindkét terhelt tekintetében - a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul, azzal hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2008. január 29.

*Dr. Demeter Ferencné s.k. a tanács elnöke, Dr. Márki Zoltán s.k.
előadó bíró, Dr. Akác Zoltán s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő

N-né TH